

Izhaja
1. in 16. vsakega mesca
in velja s poštnino vred
in v Mariboru z pošiljanjem
na dom
za celo leto . 2 fl.
" pol " . 1 fl.
" 1/4 " . — fl. 50 k.
Brez poštnine in
pošiljanja 1 fl. 80 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 8 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi se ne
prijemajo.

Oznanila se prijemljejo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 9.

V Mariboru 16. maja 1867.

Tečaj I.

Nekaj za vsakdanjo rabo.

III.

„Kar se daje med ljudi pisanega, to je bilo in je še zdaj samo nemško po vseh uradih, po vseh duhovskih, deželnih in vojaških gospodskah, po zbornih sodovih vseh stopinj, po pisarnicah vseh pravdnikov in bilježnikov. Samo v nemškem jeziku se delajo vse vloge, razodbe, ukazi, obravnave, oznanila in zasobna (privatna) pisma. Kar se pové slovenski, to se po nemški zapiše, in nemško pisanje se po slovenski bere, ljudje pa morajo na vero podpisovati.“ S temi gorko občutenimi besedami je opisal nevstrašljivi branitelj slovenskih pravic na Štajerskem zboru, g. Herman, djansko veljavo — ali prav za prav neveljavo — našega jezika v pravnih zadevah. Kaj ne, g. poslanec je dobro opazoval in resnično opisoval. Čudno pa se ti bo zdelo, če ti povemo, da tega ni govoril v zadnjem zboru, ampak 16. marca 1863, in da so te besede danes še tako resnične, kakor so bile pred več kakor štirimi leti. Štiri cela leta toraj smo se potovali za pravice slov. jezika po deželnih zborih, štiri leta so razlagali naši časniki krivico, ki se godi jeziku, štiri leta smo besedovali po raznih društvih in shodih: dajte nam domači jezik nazaj, štiri leta smo po tisuč in tisuč zasobnih razgovorih zdihovali po sladkih maternih glasih: vse pa je kakor vzdano ostalo pri starem koptu. Kdo je temu kriv in kako pomagati?

Gotovo ne bo treba dvakrat vprašati, pa nam še kdo v besedo seže ter se odreže: Uradniki so vsega krivi. Uradnik pa bode zopet tožil koga drugega, in tako se bo izgovarjal kakor že v raju Adam na Evo, Eva na kačo in morebiti bo skušala še kača se kako izviti. Marsiktero leto se že tako tožimo in zopet izgovarjamo, g. Hermanove besede pa so pri vsem tem — Bogu ga bodi potoženo — dandanes še tako resnične, kakor so bile 16. marca 1863.

Ne bod' mo šolobarde! je klical slavni naš Prešern svojim rojakom; ne bod' mo šolobarde! klicali bi mi svojim bravcem. Položimo poštno roko na srce in obstojmo si brez ovinkov: kriv je vsak sam, krivi smo vsi. Le poglejmo!

Kadar se hoče opisati žalostni stan, ko se je naš jezik naj bolj zanemarjal in zatiral se pripoveduje, da ga je takrat govoril le vbogi oratar za svojim drevesom in mladi pastirček pri svojej čedi. Zdaj je v tem oziru nekoliko bolje, vendar pa ima ta stavek, če ga prav po besedino tolmačimo, veliko resnice tudi za sedanji čas v sebi skrite. Za plugom, sploh doma, naš kmet rad kramlja slovenski; komaj pa dene motiko iz rok, komaj da zamenja vsakdanjo obleko s praznično in si napolni žepe s pismi, ki si jih je sprajljal med letom za ogledalom, koj ga prešine drug duh. Če že ne more lomiti nemškega, pa lomí materni jezik, ker mu vriva in sili vse nemške besede, kar jih je kje slišal, če jih že umé ali ne. Dasiravno bi bo postavil imel uradnijam nemška povabila, oklice itd. nazaj poslati, jih sprejema, če mu tudi pri celem spisu drugega ni jasno, kakor da mora plačati uradnemu služabniku: 17 1/2 kr. Drago plačana pisma, od katerih je dostikrat odvisna sreča njegova in njegove rodovine, podpisuje in podkrižuje nemško spisana, ne skrbe ali je to, kar se mu je bralo tudi v pismu zapisano ali ne. Izreke, ki bi ga znali ob čast in poštenje

spraviti, podpiše hladnokrvno nemško zapisane, da le vstreže nemškutarskemu uradniku.

Če ga pri takem ravnanju posvariš, marsikterega še razzališ, da ti jo zosolirekoč: toliko pa že znam nemški, da se ne pustim prodati. Jezični bahač, pogledi nekoliko okoli sebe; če vidiš očeta v pravdi s sinom, brata z bratom, sosedo s sosedom, če vidiš nesrečneža, ki je zapravil vse, kar je imel in sebe in svoje spravil na beraško palico in če zveš, da je v treh tacihi slučajih vsaj enkrat temu krivo napačno izdelano in podpisano nemško pismo, potem pa mi povedi, ali je mogoče prodati te v nemškem jeziku ali ne.

Zopet drugi so, ki sicer svoj domači jezik ljubijo in časte, ktere pa strah in bojzljivost odvraca, da ne tirjajo zanj pravice, ki mu grejo po postavi. Ali ta strah je prav, kakor pravi prigovor, znotraj prazen, zvonaj ga pa nič ni. Pravdosrednik in bilježnik, pri katerem si dajaš večidel svoja pisma izdelavati, si pusti svoje delo dobro plačati; za svoj denar pa menda vendar smeš maternemu jeziku pravice tirjati. Uradnika pa veže postava in dolžnost, kakor smo čuli v zadnjem listu. Ako misliš, da si pridobiš njegovo ljubezen ali prijaznost, če sebe in svoj jezik zanemarjaš in izdavaš, se krvavo motiš. Za tvoje hlinenje in prilizovanje te bo uradnik le preziral in zaničeval, kakor že pesnik pravi rekoč: Kdor zaničuje se sam, podlaga je ptujčevej peti.

Gospodarske stvari.

Trsoznanstvo.

(Dalje.)

5. Listne stranske veruge ali zarezne odprtine luknje so ozke ali razširjene, okrogle ali podolgaste itd. Peteljna veruga pa je za se zaprta, malo ali široko odprta, jajčasta ali kupasta itd.

6. Litsna petlja ima ime najbrž od latinske besede „petiolus“, in je kratka, če ni tri palce dolga, srednje dolga, če je tri in pol palca dolga, dolga, če je daljša, kakor 3 1/4 palca.

Opomba. Tudi pri grozdnem recelju velja ista mera.

c) Mladike ali pogajniki so mlade enoletne rozgice, ktere iz očes na zarodnem lesu izrastejo, se polagano vtrdijo in spet za drugo leto zarodni les dajajo. Na mladikah ali novem rožju razločimo

1. glavno mladiko ali rozgo, ktera naravnost iz plodnega ali lesnega očesa izraste,

2. panoge, to so izrastki na levi ali desni strani očes in imajo od natore namen lesorast odvoditi, in plodno oko v miru ohraniti, da se ne spremeni v lesno. Panoge izrastejo pri vsakem očesu glavne rozge, in se krivo imenuje zaleznice (Zweigreiben), ker ne zalezujejo očes, ampak zavolj koristnega namena bi se še ne smeje iztrebiti. Odrezani les se sploh imenuje rožje, pripravljen les pa za sajenje ključ, sadike, kolči i. t. d.

3. Grozdje, ktero se imenuje

- a) po velikosti,
α) malo, če je grozd komaj 4 palce dolg,
β) srednje, če je grozd blizo osem palcev,
γ) veliko, če je 10 palcev, in
δ) velikansko, če je čez 10 palcev dolgo.

b) po podobi, piramidnato, vejasto, enojno, valekasto, gosto, redko.

c) in ima obstojne dele :

recelj, ktereга mera velja, kakor pri listni petlji, pentliga, ktera je gosta ali raztresena ali vejasta, jagodni receljček, kateri je bradovičast ali bunkast in jagode, ktere so okrogle, podolgaste in čudno dolge, potem drobne, srednje debele, in zelo debele, žilicaste, pikaste, malo in veliko brazdnate, naduhane, tanko ali debelo kožne, mesnate ali sočnate.

Ker trs niti prave skorje niti beline nima, zato enakomerno živni sok po vseh delih na vzgoraj tiši, ne kakor pri drevju med skorjo in lesom, zato je le pri trsu mogoče cepiti ali požlahniti, brez da bi se dvojna skorja strinjala.

Snovo ali namen posameznih delov trsovih poznati, ni kaka igračarija, ampak imenitno zavolj umnega obdelovanja; vendar tu ni prostora bolj na drobno vse popisovati, kake umetne reči se s trsom delajo, kaj z grozdjem in vinom, ampak tu pridemo na sestavo posamnih trt, in slovenski vinoreji so prošeni, kake pomote razjasniti, in tudi imena trt naznaniti, ktere se lahko po sestavi spoznajo -- "in vredijo." (Dalje prihodnjič.)

Kteri je izvrsten vinograd?

Tu ne jemljem v ozir lege vinograda: ali je na južni, vzhodnji ali zahodnji strani; niti višine, nižine ali ravnine, kakor sem jih vidil pri jezeru Neusidelskem na Ogrskem in drugdej na Rakoškem; niti zemlje: prodnate, peščene, ilovnate, kremenene, lapornate, apnene itd. temuč le plemena trt zasajena in oskrbovanje vinograda, da vedno močen ostane in veliko grozdja dade.

1. Kar zadene izvrstnost vinograda, je, da je z najboljšimi plameni trtnimi zasajen, kakor sem jih že enkrat v „Slov. gospodarju“ navodil, in tu jih le ob kratkem ponovim, in so tale: Mali rivček, italjanski rivček, šipon, traminec, žlahna mušica rdeča, modra, siva, bela, habšovina, krljikovec, klešec, žlahna mušica zelena, žlahnina rdeča, bela itd. Vinograd s temi trtami zasajen vedno pridelke donaša navadama dobre in zadostne, da stroške in obresti poplačuje, v dobri pa izvrstne v čudoviti obilnosti.

2. Da so trte v rajdah pol drug, rajde pa dva čevlja narazen in ne niže od pol čevlja niti više od čevlja; grozdje na viši trti tako popolnoma ne dozori in se ne speče, ker solnčni žarki se ne odbijajo zadostno od segrete zemlje na visoko viseče grozdje, da bi ga vspešno prepekli in sprazhili. Odtod pride, da vino od brajd ni tako dobro kot pri zemlji od dozorelega grozdja. Kjer je pa trta previsoka, pride grozdje na zemljo, se je dotikuje in odpade, o mokrem vremenu pa zegnji. Na tak način imaš 15 do 16000 trt na enem oralu: več trt, več grozdja. Ne misli, da v takošni goščavi, kakor iz tega morda prenašlo sodiš, grozdje ne bo dozorelo. Ako trta od spodaj gori le do sredine dozori, je tudi grozdju pecel rjav, kar zreloto pomenja. K boljši kapljici še pa s tem pripomoreš, da trgatav za nekoliko časa odlagaš: vsak dan ti bo očitno zboljševal pridelek. Ni pa tolika goščava kakor se ti dozdeva, ker nekte trte so majhne pritlikove podobe, koje toraj velike sence ne narejajo drugim trtam, tudi nekte prej dozori in jim listje odpade, in tako spet drugim trtam niso na poti, da jih solnee nebi obsijavalo. Konečno še te naj to vmiri in vtolaži, ki se tresesh pred toliko goščavo! Vinograd ne boš nikoli ves v takošni stan spravil, da bi zares povsajena trta od druge tako narazen bila, kakor sem omenil, ker jih vsako leto nekaj vun pride, nekaj pa tudi v obilnosti se jih pokonča, koje se ne dajo brz nadomestiti niti s sajenjem niti z grobanjem. (Konec prihodnjič.)

Domače stvari.

Dober pomoček zoper zelske bolhe. Vlij dve, tri žlice kamnega olja (petroleja) v škropivnico, napolni jo z vodo, dobro pomešaj in poškropi bolhovo zelje ali druge sadike in po bolhah bode. Tako mi nasvetuje skušen vrtnar.

Kako se dobi dobro olje tudi iz pokvarjenega semenja. Če iz pokvarjenega semenja hočeš dobro olje dobiti, ga moraš prej s čisto vodo pomočiti in spet dobro posušiti. Voda izvleče vse zločeste delke, kateri pri sušenju odletijo in po tem se tako semenje lahko rabi, kakor vsako drugo naj boljše. „Frauend. Bl.“

Kako se naj lože pokončajo ogrici. Neki francoski gospodar piše v „Journ. d' agric.“, da se po njegovih skušnjah ogrici naj lože celo pokončajo, ako se po travniku, po katerem se prej s plugom mali razori napravijo, pusti apneni voda teči; ogrici dojde hitro iz zemlje, da bi ušli apneni vodi, in tako jih vsikdar zadosti poerka.

Dopisi.

Iz Savinske doline. ?? Naši kmetje se čudijo, kako je to mogoče, da v okrajnem zastopu nimajo več veljavnosti, kakor samo četrtinko vseh glasov, vendar pa znamenito večino, še več ko tri četrtinke okrajnih bremen le sami trpeti morajo. -- V letu 1848 so padle stare privilegije, pravijo naši kmetje, mi smo se svoje podložnosti pod nekdanje grajšine za drage denarje rešili, in stopili smo s vsimi drugimi stanovni pod jednomerno postavo. Od visokega cesarskega prestola so se imenitne besede zaslišale, da v prihodnosti pri vsih zadevah javnega življenja bode le veljalo geslo: Enaka bremena, enake pravice za vse državljanje. Ako pa mi razne razmere našega okraja si na blizo ogledamo, se nam pa vendar zdi, kakor da še zmirom tisti čas ni nastopil, v kojem bi se ta obljuba našega presvitlega cesarja vresničiti mogla, -- posebno nam je pa up celopadela, ko smo se v naših mislih o novi vpeljavi okrajnega zastopa popolnoma uštel. Celjsko mesto, koje je dozdej še zmirom nekte svoje starih predpravice obdržalo, in ne nosi enake težave z nami, koje nas kmete časi prav težko zadevajo, je odločno večino vseh glasov v našem okrajnem zastopu pridobilo, tedaj je tudi poglavarstvo našega okraja, ako bodo volitve obveljale, zastopnikom Celjskega mesta za prihodne tri leta izročeno. Takovo modrovanje naših kmetov in kmečkih prijateljev, kojim sreča in blagor naše slovenske domovine črez vse velja, je čisto resnično in pravično, al vendar si ne smemo zatajiti, akoravno tudi dotična postava kmečkemu postavu ni posebno prijazna, da so si naši kmečki lastniki tudi sami nekaj krivi, da pri teh volitvah sploh niso toliko upljiva dosegli, da bi saj polovica vseh glasov bila na njihovi strani ostala, ko se je od več okrajev že slišalo, da se volitve v okrajne zastope vršijo, so še stanovniki našega okraja celo malo marali za to novo naredbo našega ustavnega življenja. Ako premislimo, da več stran našega naroda korist in važnost samoupravnih naredeb še ne zapopade, ko je bilo ljudstvo od nekdej le vajeno, da se je v vsih zadevah javnega življenja le po povelju gosposke ravnati moralo, tako se ni ravno čuditi, da so v začetku se naši kmetje in tržani nekoliko nečimerno obnašali zastran teh novih volitev, celo pa, da skoro nobeden se ni trudil dotično postavu si priskrbeti, in jo dobro pretehtati. Tako so se, kakor skoro pri vsih okrajnih volitvah naše slovenske domovine različne neprimernosti zgodile, in tudi mi v našem zastopu nismo dosegli, kar bi imeli po pravici v njem iskati, to je nepopačeni in neprisiljeni izraz želj in potreb vseh k javnemu življenju opravičenih faktorjev našega okraja. Kar se volitve prve skupine, to je velikega posestva tiče more se reči, da ni nikak primerna našim okoljšinam in pravičnim željam. Postava veli: V skupini velikih posestnikov ima vsaki avstrijski državljan voliti, koji od svojega v okraju ležečega nepremakljivega lastništva na leto naj menj 60 fl. zemljišnega in hišnega davka brez vojskinega doklada plačuje. --

Prvi pogled na imenik volilcev, kojega je c. k. okrajni urad Celjski sestavil, nam pokaže, da se postava, koja je sicer v tej točki nekoliko nejasna, ni tako razložila, kakor bi bilo pravičnim tirjatvam in razmeram našega okraja primerno; pa da se je moglo takrat v pisarnah že zlo mračiti, ko so tiste kmečke posestnike, koji tudi v to skupino po postavi spadajo, v imenik spisovali, drugač bi ne bilo mogoče, da bi med tolikimi kmečkimi lastniki, koji čez 60 fl. naravnega davka brez dokladov plačujejo, ne bilo se jih več našlo, kakor samih osem. -- Veliko jih še poznamo, koji plačujejo toliko davkov kolikor postava zahteva k tej volitvi, uradnja jih je sprevidela, sami se pa pri c. k. okrajnem uradu niso oglasili za volilni certifikat, ko postave niso poznali, in važnost volitve tudi ne zapopadli, ker se je kmetov te volitve premalo vdeleževalo, toliko bolj so si prizadevali mestjani, vso vodo na svoj mlin napeljati. Nič menj ko 28 hišnih posestnikov iz mesta je bilo k volitvi poklicanih, da je pa to bilo mogoče, si ne moremo drugač razsoditi, kakor da je postava v tej točki res malo nejasna in nedoločna. Po po-

stavi imajo samo veliki zemljišni posestniki (Grossgrundbesitzer) v tej skupini pravico volitve. Od velikih hišnih posestnikov v postavi ni nobene besedice, in da ravno tudi oni nekaj zemljišnega davka plačujejo, zato ko vsaka hiša na zemlji stoji, pa tudi za dvorišče in kak vrtič nekaj prostora potrebuje, že iz tega vzroka ne spadajo v vrsto velikih posestnikov, ko poglaviti davek mestjanskih hišnih posestev ni zemljišni, ampak hišni in tudi ta ne razredni (Hausklassensteuer), ampak le stanovinski (Hauszinssteuer). Da pa hišni stanovinski davek, koji se od hišne najemnine plačuje, za merilo volilne pravice prve skupine služiti sme, ne najdemo v postavi nobene besedice. Ako v postavi kakova točka ni toliko jasna, da bi se po samih besedah lahko zapadlo, kako se je treba ravnati, je spodobno po drugih merilih se ozirati, koji nam na pravo pot pripomorejo. To merilo je pa zopet le naše gore navedeno geslo: kolikor bremen toliko tudi pravice. Naši veliki zemljišni lastniki, al so kmečki, al nekajdni gosposki, imajo razun svojih naravnih davkov, tudi dosti okrajne in občinske (soseskine) tlake obavljeni, in to ravno po merilu zemljišnega in hišnega razrednega davka. V sv. Jurskem kraju pride na vsaki forint naravnega davka po 2 sežnja okrajne ceste nasipati. V Savinskej dolini pride razun okrajnih in občinskih cest še veliko težavne tlake pri Savini, koja se mora vsako leto toliko okovariti, da na polje ne pridere, in mostove, po kojih se skoro vse trštvo te doline giblje na suhem ne ostavi. Poleg vsega tega razdeljujejo se vsa druga plačila na primer za crkvene in šolske stavbe, službena plačila v gotovem al v gospodarskih pridelkih za duhovnike in učitelje le po kmetijskem zemljiščinem posestvu. Zdej pa poprašajmo tiste gospode hišne posestnike, koji se s svojim hišnim stanovinskim davkom med velike zemljišne posestnike štejejo, kaj pa oni imajo postranskih dokladov od svojega davka, in zvedeli bodemo, da se ravno tako radi okrajnih bremen ogibljejo, kakor si svoje že davno zastarane cestovinske privilegije zvesto držijo. — Po takem so v tej skupini mestjani dosegli zmagačo večino in izbrali so si samo svoje. — V drugej skupini se je ravno tako godilo. — Celjsko mesto se je po svojem županu volitve vdeželo, zato ko mesto ima tudi hranilnico, koja so ti modri gospodje za trgovino spoznali, al vendar na to čisto pozabili, da ne plačujejo zahtevanega pridobitnega al dohodnega davka (Erwerb- oder Einkommensteuer) od hranilnice, postava pa vendar veli, da vsaki trgovec, obrtnik al rudniški posestnik, koji plačuje naj menj 60 fl. pridobitnega al dohodkinoga davka ima pravico voljenja. Ti gospodje so očitno pokazali, da za postavu malokaj marajo, al si jo pa tako razložijo, kakor jim bolj sodi. — Tako je tudi en gospod se volitve vdeležil, koji sicer 75 fl. pridobitnine plačuje, pa se vendar še dozda ni izpričal, al trgovec, al obrtnik, al rudniški lastnik. Postava zahteva tudi, da nobeden ne sme se volitvene pravice poslužiti, koji ni avstrijski državljan, vendar sta pa pri prvih dveh skupinah tudi dva gospoda, koja takrat še nista imela te volitvene lastnosti, se volitve vdeležila, in tudi v zastop izvoljena bila. — Celjsko mesto je tedaj tudi v drugej skupini zmagalo in se tako oskrbelo, da za vsako ulico svojega zastopnika ima; obrtništvo in trgovina vseh trgov Žavca, Vojnika, sv. Jurja, šest rudokopov in Libojska steklotvornica, koji vendar toliko poštenega dnarca v naš okraj iz ptujih dežel spravljajo, niso nobene milosti našli pred našimi mestjanskimi volilei.

V tretji skupini ima Celjsko mesto zopet pravico 5 zastopnikov voliti, tako je tedaj pet osminek celega zastopa na svojo stran pridobilo, kar pa zadostuje, da bo vsako prašanje le po volji čistih mestjanov se rešilo. Žavski trg je na take neprimernosti se pri visokem c. k. namestništvu v Gradcu pritožil, in se raj svoje pravice, tudi enega zastopnika voliti smeti, odpovedal, kakor da bi bil veljavnost tega zastopa, koji vgoduje bolj Celjskemu mestu, kakor pa okraju, pripoznal. 26. marca je bila prva skupščina našega zastopa. Potrdile so se vse volitve po večini glasov za to ker na pritožbe kmečkih zastopnikov je večina našega zastopa bila sodnica v lastnej reči.

V odbor so se volili iz prvè skupine gospodje Ressingen in Frohlik, iz druge Lasnik in Frey, iz tretje dr. Higersperger, iz 4te, to je za kmečke občine J. Žuža. Za prvomestnika je izvoljen enoglasno gospod Moric Sajovic, c. k. notar v Celju. — Tedaj ima kmečko posestvo vsih 20 občin našega okraja s več ko 30000 duš, koji skoraj 4krat več naravnega davka plačuje, 10krat več vojakov daje ino naj menj 50krat več okrajnih cest posiplje, kakor vse druge skupine našega okraja med šestimi samo enega zastopnika v odboru.

Iz Maribora. ☉ Rast želišč je sicer letos za 14 dni zaostala, setve so vendar zlo lepe, kar se tiče vinogradov, se zadosti jasno vidi, da se trs, kteri je lani 24. maja tako zlo pozebel, ni še mogel opomoči, zatoraj tudi ne vidiš na njem grozda in če se kteri pokaže rad odpadne; drugi trsi ženejo vendar tako izvrstno, da imamo upati obilne bratve, če ne bo spet mraz kako noč vse odnesel.

Novičar iz domačih in ptujih krajev.

Horvaški zbor. „Pritisnimo Slavjane na steno!“ S tem načelom se zdaj skuša v Zagrebu; pa nesrečno. Horvaški zbor noče plesati kakor žvižgata gospoda v Beču in Pešti. Na povabilo cesarjevo, da se zbor vdeležuje pri kronanju v Pešti in da pristopi sklepom ogerskega zbora, kar se tiče vкупnih zadev, bo zbor odgovoril. Trije odgovori so osnovani. Kteri obvelja, se še ne more znati; to pa se po sedajnem vedenju zborovem zna, da on ne bode odstopil ne trohice svoje dežele, svoje časti in svobode in da bo narodu skušal tisto mero samostalnosti ustanoviti in zagotoviti, ki odgovarja potrebam naroda, njegovej sreči in napredku. Ti visoki cilj pred očmi je protestoval zbor proti temu, da se vtiče in meša ogersko ministerstvo v zadeve mesta Reke, protestoval zoper to, da se je vsemu očitovanju municipij nasproti, izvršila rekrutba po novej samovlastno danej postavi, protestoval je že naprej zoper vsaki volivni red, ki bi se brez postavnega sodelovanja naroda napravil; sklenil je nadalje, da se pripozna narod srbski v trojedinej kraljevini z narodom horvaškim enakopraven in je sklenil konečno enoglasno, da ne bode ni govoril ni glasoval o nobenem predlogu, naj bi ga že vlada v zbor prinesla, ali poslanci sami, dokler cesar ne potrdi zakona iz tretje seje od 1861, po kterem je poslanec za to, kar je v zboru govoril, čisto neodgovoren in se ga med zborovanjem tudi v kako drugo preiskavo ne more deti, dokler ne bi zbor k temu privolil. Kakor javlja danes brzozjav, je cesar to postavu že potrdil, in prepričala se je vlada, ki je poslala g. škofa Strossmayera v Pariz, Mazuraniča pa k odstopu prisilila, da zamorejo imeti misli narodove v posameznih možeh veliko podporo, da pa misli same s posameznimi ne propadejo, temveč postajajo toliko živeje in krepkeje. — Obnašanje zborovo se je v Zagrebu in po deželi sprejelo z neizmernim veseljem. Na večer 11. aprila bila je poslancem namenjena sijajna baklada in osvetljenje mesta, kar je pa ban prepovedal s streljanjem žugaje. Kaj bode še s zborom, se ne ve; to pa pripoznavajo celo nasprotniki, da se je jako vredno, junaško in postavno vedel.

— Ustanovljenje jugoslovanskega vseučilišča zopet ni dobilo milosti pri vladi. Dovolilo se je le 4. leto na pravniškej akademiji. Drugod se napravljajo učilišča na državne stroške, pri nas si jih narod še za svoj denar ne sme oskrbeti.

— Tudi nekoliko dalmatinskih Slovanov bode potovalo k etnografičnej razstavi v Mosko.

— (Imenitne besede.) V severo-nemškem zboru je poljski poslanec Zoltkovski večini nemških poslancev, ki hoče z Poljaki na Paznanskem tako ravnati, kakor se je nekđaj Šmerlingovcem poljubilo postopati z Slavjani na Avstrijskem, med drugimi te le imenitne besede rekel: „V življenju narodov najde vsaka razžaljena pravica svojo osveto ali kazen. Kajti po veri vseh dob je pravičnost lastnost božja. Če tedaj hočete sami svobodni biti, se morate prej naučiti pravični biti.“

— Koliko nas že košta ogersko ministerstvo. Kakor časniki pišejo, se je, odkar so ogersko ministerstvo osnovali, iz državne kase na Dunaju dozdaž že 14 milionov gold. za potrebe ogerskih dežel plačalo in v Pešto postala, med tem ko ogerske dežele dozdaž še niso krajcarja za državne stroške priplačale. Po tem takem se tedaj gospodom Madjarom lahko dobro godi.

— V Kranjski gori je velik četrtak ponoči pogorelo 12 hiš z skednji in hlevi vred. Tudi neki deček in nekaj živine je v ognju ostalo. Revščina je jako velika. Ako morda hoče, kteri na Štajerskem živeč rojak revežem pogorelecem z kako drobtinico priskočiti, vredništvo je rado pripravljeno, darove sprejemati in na dotično mesto spravljati.

— 6. maja so odšli zadnji turški vojaki iz Belgraške trdnjave. Aali Bey je ostal tam, da vredi vse potrebne stvari.

— 3. maja je došel škof Strossmayer v Prago, že na kolodvoru ga je pozdravilo mnogo slovanskih rodoljubov.

Ko je zvečer se prikazal v českem gledišču, „živio“ in „slava“ vikanja ni bilo konca ne kraja. Od onod je odšel v Pariz.

— Katolški duhovni, kateri so zarad zadnje prigodbe v Poljski bili v Sibirijo poslani se smejo, zvon dveh, spet domu v svoje škofije in fare vrtni.

— 16. maja bo Ogerski primas slovesno instaliran za Granskega nadškofa.

— Cesar in cesarica sta že od 8. t. m. v Pešti.

— Pravi se da bode ogersko kronanje še le 10. junija.

— Na dan kronanja se bo napravila vsem Ogerskim vojakom, kjerkoli bodo, mala svečenost, tako hoče Njih Veličanstvo; prej ko ne bodo dobili tudi nekoliko izvunredne plače.

— V Pariški izložbi se tudi nahaja eden krompir, kateri vaga 15 funtov, izrastel je v okolici Löwenski.

— 20. t. m. gre Ruski cesar skoz Berlin v Pariz in 2. julija spet nazaj in ostane prej ko ne v Moskvi.

— Knez Waldeški je v Berlinu, kder hoče prodati svoje kneštvo Praskemu kralju.

— Dr. Buisson razlaga v nekem francoskem časniku, da se steklina po tako imenovanih ruskih parnih kopelih ozdravi.

— Iz Amerike se je telegrafovalo, da so Juaristi že vzeli Queretaro, katero je cesar Maks dozdej s svojimi junaki branil in zatoraj se misli, da je cesar že tudi vjet, in tako je žalosten konec Meksikanskemu cesarstvu.

„Triester Zeitung“ hoče vedeti, da je cesar Maks že zares vjet, za njegovo življenje se vendar ni bati, kajti Juaristi samo hočejo, da se z velikim denarjem izkupi.

— Na Jutrovem še zmiraj vre in utegne celo izkipeti. Na Kandiji so pret. mesec Grki Turke večkrat otepli. Zdaj je prijel povelje Omer paša in kmali se mora pokazati, kaj bo.

— V Londonski konferenciji so se vlade tako daleko zjedini, da Luksemburgsko naj ostane nevtralna oblast in Prusi morajo Luksemburgsko trdnjavo zapustiti; da bi vendar s tim mir celo zagotovljen bil, se še zmirom dvomi, kajti Francoz in Prus sta sicer zdaj, tako rekoč, napravila „beim Fuss“, puške pa še vendar vedno v rokah imata.

Popotovanje v Rim.

V Rimu se bode mesca junija zlo imenitna slovesnost obhajala. 18 sto let je, kar je sv. apostol Peter zavoljo sv. vere križan bil. Na tistem mestu stoji crkev sv. Petra naj večja in naj imenitnejša na celem svetu, in oznanuje zmago križa črez stari mogočni paganski Rim. Da bi se 18. stoletnica marterništa prvaka apostolov sv. Petra prav slovesno obhajala, so sv. oče Pij IX. škofove vesolnega sveta k ti slovesnosti povabili. 800 škofov je dozdej svoj prihod v Rim naznanilo. — To slovesnost bodo še druge sledile, namreč: obhajanje praznika sv. rešnega telesa; letnica kronanja sv. očeta papeža Pija IX.; kanonizacija (t. j. slovesno prišetje svetnikom) zveličanega Jozafata, nadškofa in marternika itd. Gotovo za vsakega katoličana zanimive slovesnosti. — Da bi se teh slovesnosti tudi drugi katoličani — duhovni in posvetni — ležej vdeležiti mogli, je glavni zbor (Generalkonferenz) katoliških društev na Dunaju v seji 5. majnika sklenil: oskrbljenje za popotnike v Rim in nazaj prevzeti.

Pogodbe so: 1. Oskrbljenje za popotovanje v Rim glavni zbor prevzeme, če se dovolj popotnikov oglasi. 2. Sprijetje popotnikov se zgodi po glavnem zboru katoliških društev na Dunaju, kateri tudi predsednika in denarničarja popotnikom odloči. 3. Oglasiti se mora vsaki najdalje do 25. majnika. Takrat se bode v časnikih oglasilo, alj bode alj ne glavni zbor oskrbljenje prevzel. 4. Vložiti mora vsaki 30 napoleonov ali 600 frankov (t. j. 316 fl. 50 kr. av.) in sicer do 1. junija v pisarnici glavnega zbora (Generalkonferenz) Sonnenfelsgasse Nr. 7, 1. Stock, 5. S temi denarji se bode plačala vožnja iz Trsta ali Benetkov v Rim in nazaj, jed, pijača, postrežba, dari itd. 6. Kdor pogodbe št. 3 in 4 dopolni se more v Trstu ali Benetkih društvu pridružiti. 7. Odhod iz Dunaja bode 10. junija 1/2 10 zvečer. Iz Trsta je popotnikom prosto, ali po parobrodu (v torek po noči ob 11), ali po železnici v Benetke se peljati. 8. Popotovalo se bode črez Padovo, Bologna, Florenz, Assisi. Prihod v Rim 18. junija. — Odhod iz Rima 1. julija skoz Loretto in Ankonu. Odtod je prosto popotnikom po parobrodu ali po železnici se v Benetke ali Trst peljati, kder se društvo razveže. 9. Popotnikom je prosto v Rimu stanovanje itd. si samem

oskrbeti, zato dobijo od vloženih denarjev po razmeri nazaj. 10. Kar po končanem popotovanju od vloženih denarjev ostane se bode ednako razdelilo. 11. Kde se bodo popotniki v Trstu alj v Benetkih društvu pridružili, se bode v sprijetnem listu oznanilo. 12. Osebe ženskega spola se ne morejo popotovanja vdeležiti.

Slovstvo in časnikarstvo.

Prišla je nam ravnokar knjižica z naslovom „knjižica za kmeta“ v roke, katere prvi del uči „sadjorejo“. Spisal jo je po naj boljših virih in lastni skušnji domoljubni gospod Loški fajmeštar Dragotin Ferdinand Ripšl, na svitlo dal pa in slovenskim kmetom v prid namenil gospod Ludovik vitez pl. Gutmansthal-Benvenuti, posestnik na Kranjskem. V ti knjižici je na treh lepo tiskanih polih v lahko umevni in z drevorezi pojasnjeni besedi vse povedano, kar je umnemu sadjerejcu treba vedeti o dobivanju in požlahtnovanju sadnih divjakov, o presajevanju in oskerbovanju dreves, o koristi in hasku sadja, tako da „Slov. gospodar“ to podvzetje z veseljem pozdravlja in knjižico vsem svojim čitateljem in tudi drugim prav vroče priporoča. Tudi cena je ji tako nizka, da si jo vsak tudi naj ubožniši lahko omisli. Velja 10 kr. Toraj dragi Slovenci sezite po zakladu zlatih nauk, poprimite se tam učene umne sadjereje in izboljšajte si svoje dosti neugodno stanje. Mnogo moči do tega je Vam v lastne roke dano!

Priporočba. Kdor Slovencev je nemškega jezika dosti zmožen in si hoče nemški dnevnik naročiti, temu priporočamo na Dunaju izhajajoči časnik „Zukunft“, ki ostane tudi zanaprej, kar je bil dozdej namreč neodvisen, nestrašljivi, krepek zagovornik slovenskih a sploh slovanskih zajmov pred nemškim občinstvom pod očmi vladinimi. Število njenih zvonajnih dopisnikov in posebnih telegramov narašča od dne do dne in daje svojim bravcem tako priložnost vse važnejše dogodke domačih in tujih posebno jutrovih dežel zvedeti. Jako zanimive vesti prinaša „Zukunft“ iz Belgrada, Carigrada, Sarajeva, Ruščuka in Aten. Z temi dopisi ponuja „Zukunft“ svojim bravcem res toliko novega, kolikor noben drug list. Tudi podlistek prinese kakor dozdej dobre prevode iz naj boljših slovanskih pisateljev. Novi naročniki lahko vsak dan pristopijo. „Zukunft“ velja na mesec 1 gold. 40 kr., na 1/4 leta 4, 1/2 leta 8 in celo leto 16 gold. Toraj Slovenci podpirajte to, kar je meso od vašega mesa in kri od vaše krvi in popustite tuje gadne liste, ki nimajo za vas drugega ko žolč in sramotivno salamurjo.

(Poslano.) V Mariboru 13. maja. Za nas mariborske bogoslovce je dans žalosten dan napočil. Sošolec Janez Urek nas je zapustil, — se je preselil v boljše življenje. Zguba je velika; sv. mati crkva je zgubila vrlega bogoslovca, mati Slava zvestega sina, mi vsi ljubeznivega sošolca in predragega prijatelja. — „Ljub je bil Bogu in je bil v raj prestavljen.“ Sirah. 44, 16. — R. I. P. Vanek, bogoslovec.

Tržna cena

11. maja 1867.

	V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	6	40	6	50	5	80
Rži	4	85	5	—	3	90
Ječmena	3	30	4	20	—	—
Ovsa	2	—	2	40	1	80
Turšice (kuruze) vagan	3	70	3	80	3	50
Ajde	3	50	3	80	2	80
Prosa	3	—	3	20	—	—
Krompirja	1	60	2	50	1	30
Govedine funt	—	22	—	22	—	22
Teletine	—	24	—	22	—	22
Svinjetine črstve funt	—	24	—	24	—	24
Drv 30" trdih seženj (Klafter)	—	—	6	90	7	60
„ 18"	4	5	—	—	—	—
„ 30" mehkih	—	—	5	—	5	50
„ 18"	3	5	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	50	—	—	—	50
„ „ mehkega „ „	—	40	—	40	—	40
Sena cent	1	40	—	85	1	5
Slame cent v šopah	1	10	—	60	1	—
„ „ za steljo	—	90	—	45	—	85
Slanine (špeha) cent	—	—	44	—	—	—
Jajec, osem za	—	10	—	—	—	—

Ažijo srebra 127.—.

Narodno drž. posojilo 70.25.